

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Analýza výuky finanční gramotnosti v základních školách v ORP Ostrava

a

nabídky vzdělávacích aktivit externích subjektů

Obsah

Úvod	3
1 Nabídka vzdělávacích aktivit v oblasti výuky finanční gramotnosti	4
1.1 Ministerstva a státní organizace/instituce	4
1.2 Bankovní instituce	6
1.3 Ostatní subjekty a aktivity (NNO aj.)	12
2 Výsledky dotazníkového šetření.....	18
3 Závěr	21

Úvod

Dle metodického portálu RVP.cz je finanční gramotnost definována jako „soubor znalostí, dovedností a hodnotových postojů občana nezbytných k tomu, aby finančně zabezpečil sebe a svou rodinu v současné společnosti a aktivně vystupoval na trhu finančních produktů a služeb. Finančně gramotný občan se orientuje v problematice peněz a cen a je schopen odpovědně spravovat osobní/rodinný rozpočet, včetně správy finančních aktiv a finančních závazků s ohledem na měnící se životní situace“.

Definice finanční gramotnosti je strukturovaná. Finanční gramotnost jako správa osobních/rodinných financí zahrnuje tři složky: gramotnost peněžní, cenovou a rozpočtovou.

Peněžní gramotnost představují kompetence nezbytné pro správu hotovostních a bezhotovostních peněz a transakcí s nimi a dále správu nástrojů k tomu určených (např. běžný účet, platební nástroje apod.). Cenovou gramotnost představují kompetence nezbytné pro porozumění cenovým mechanismům a inflaci. Rozpočtovou gramotnost představují kompetence nezbytné pro správu osobního/rodinného rozpočtu (např. schopnost vést rozpočet, stanovovat finanční cíle a rozhodovat o alokaci finančních zdrojů) a zahrnuje i schopnost zvládat různé životní situace z finančního hlediska. Rozpočtová gramotnost zahrnuje vedle výše popsané obecné složky také dvě složky specializované: správu finančních aktiv (např. vkladů, investic a pojištění) a správu finančních závazků (např. úvěrů nebo leasingu). To předpokládá v obou případech orientaci na trhu různě komplikovaných finančních produktů a služeb, schopnost mezi sebou jednotlivé produkty či služby porovnávat a volit ty nejvhodnější s ohledem na konkrétní životní situaci.

Finanční gramotnost je ve školách vyučována dle [Standardu finanční gramotnosti](#), který stanovuje cílovou úroveň FG pro žáky základních a studenty středních škol. Aktuální Standard finanční gramotnosti je vždy implementován do rámcových vzdělávacích programů škol při jejich nejbližší revizi a je tak pevnou součástí výuky v ZŠ. Standard FG je sestavován odbornou pracovní skupinou složenou ze zástupců Ministerstva financí, Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy, Ministerstva práce a sociálních věcí, Národní pedagogický institut, Česká školní inspekce a další subjekty.

Potřeba analýzy výuky finanční gramotnosti v podmínkách města Ostravy, respektive ORP Ostrava, vychází z identifikovaných potřeb škol, zjišťovaných v projektu Místní akční plán rozvoje vzdělávání ORP Ostrava II, ale také ze Strategie vzdělávání města Ostravy 2030 a navazujícího Akčního plánu města Ostravy pro rok 2022.

Pro vypracování této analýzy byly zvoleny dvě základní metody, a to průzkum trhu v oblasti nabídky různých subjektů pro výuku finanční gramotnosti a také realizace dotazníkového šetření v základních školách v ORP Ostrava.

Dotazníkové šetření probíhalo v listopadu 2022, průzkum trhu byl realizován souběžně a dokončen v prosinci 2022. Do dotazníkového šetření se zapojilo 43 z celkem 92 ZŠ nacházejících se v řešeném území.

S ohledem na rozsah dokumentu a využitelnost dále uvedených informací školami jsou v analýze uvedeny pouze aktivity/nabídky subjektů, které splňují Standard finanční gramotnosti a jsou využitelné pro celou školu, ročník nebo třídu, případně aktivity/nabídky využívané školami v ORP Ostrava.

1 Nabídka vzdělávacích aktivit v oblasti výuky finanční gramotnosti

Nabídka vzdělávacích aktivit v oblasti FG poskytovaná různými externími subjekty školám je široká a rozmanitá. Záleží pouze na školách, jak velký prostor chtějí této oblasti věnovat, což se odráží ve výsledcích dotazníkového šetření. Obecně lze konstatovat, že školy mohou finanční gramotnosti věnovat mnoho prostoru napříč předměty, využívat nabídky bankovních i nebankovních subjektů, participativní rozpočtování nebo různé webové vzdělávací aplikace.

1.1 Ministerstva a státní organizace/instituce

Vláda České republiky schválila 13. ledna 2020 [Národní strategii finančního vzdělávání 2.0 \(NSFV\)](#). Cílem nové strategie je vytvořit podmínky pro dlouhodobé zvyšování úrovně finanční gramotnosti obyvatel České republiky. Mezi nejdůležitější změny, které NSFV 2.0 přináší, patří zejména rozšíření záběru finančního vzdělávání o vybrané skupiny dospělé populace, přičemž zachovává a rozšiřuje také výuku FG v základních a středních školách. K závazku realizovat v příštích letech finančně vzdělávací projekty, které budou v souladu s NSFV 2.0, se prostřednictvím svých již běžících či teprve připravovaných projektů přihlásila řada veřejných, komerčních i neziskových subjektů. Ministerstvo financí usiluje o to, aby se do budoucna toto partnerství státu a soukromých osob v rámci finančního vzdělávání dále posilovalo a bylo založené na oboustranných přínosech. K dosažení tohoto cíle slouží také vzniklý Národní registr projektů finančního vzdělávání obsahující projekty, které splňují Principy finančního vzdělávání – objektivitu, nezávislost, odbornost a zacílení.

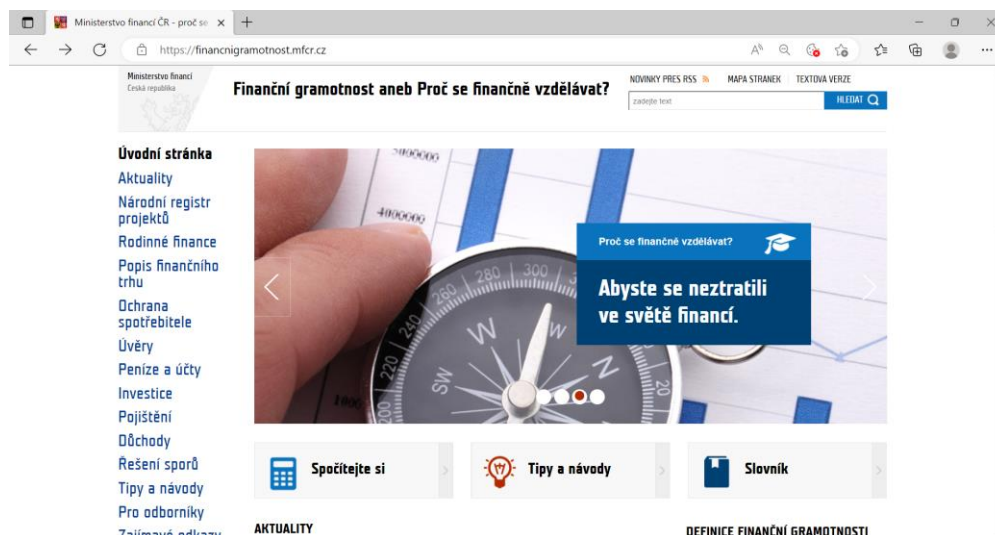
Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

Na stránkách Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy se nachází [informační rozcestník](#), díky kterému lze využít například [Katalog materiálů pro rozvoj finanční gramotnosti](#), [Internetový portál o finančním vzdělávání „Proč se finančně vzdělávat?“](#) nebo nahlížet do [digifolia k finanční gramotnosti](#) na metodickém portále www.rvp.cz.

Ministerstvo financí ČR

Ministerstvo financí ČR provozuje webové stránky <https://financnigramotnost.mfcr.cz/>. Stránky nabízí širokou škálu ministerstvem garantovaných informací z oblasti finanční gramotnosti, na základě kterých si mohou pedagogové sestavit své vlastní vzdělávací plány.

MFČR je provozovatelem a správcem Národního registru projektů finančního vzdělávání. Projektem finančního vzdělávání jsou aktivity nebo nástroje, které jsou v souladu se [standardem finanční gramotnosti](#) a které splňují principy finančního vzdělávání (jsou objektivní, nezávislé, odborné a přiměřené dané cílové skupině) obsažené v [Národní strategii finančního vzdělávání 2020](#). [Národní registr projektů finančního vzdělávání](#) vznikl pro lepší orientaci v široké nabídce projektů na zvyšování finanční gramotnosti a usnadnění vyhledání finančně vzdělávacích projektů vhodných pro různé příjemce finančního vzdělávání. Popis jednotlivých projektů je možné nalézt na stránce MFČR [ZDE](#).

Národní pedagogický institut ČR

Národní pedagogický institut ČR je provozovatelem webových stránek rvp.cz, v rámci kterých lze nalézt také [digifolio k oblasti finanční gramotnosti](#). Na tomto místě mohou pedagogové nalézt dostupné informace k finanční gramotnosti, mohou se inspirovat již vytvořenými DUMy a články z metodického portálu www.rvp.cz, ale naleznou zde i odkazy na zajímavé publikace a internetové stránky. Hodit se mohou i odkazy na testy finanční gramotnosti nebo vzdělávací seriál Krotitelé dluhů. Na uvedené stránce lze nalézt i revidovanou definici finanční gramotnosti, metodické materiály, výsledky testování žáků, úlohu finanční gramotnosti v upraveném RVP ZV nebo například e-learningový kurz Základy finanční gramotnosti.

Finanční gramotnost - DIGIFOLIO

https://digifolio.rvp.cz/view.php?id=2939

Katalog EMA Pro výuku Komunita Evaluace Archiv

Metodický portál RVP/ČZ Materiály do výuky Odborné články Webináře Další

PRÁHLÁSIT

Finanční gramotnost

Finanční gramotnost Standardy finanční gramotnosti

od Finanční gramotnost

Na tomto místě naleznete dostupné informace k finanční gramotnosti.

Insiprovat Vás mohou články a DUMy z Metodického portálu www.rvp.cz, ale i odkazy na zajímavé publikace a internetové stránky. Užitečné mohou být i odkazy na testy finanční gramotnosti nebo na vzdělávací seriál Krotitelé dluhů.

ČNB OTEVŘELA NOVÉ NÁVŠTĚVNICKÉ CENTRUM

Česká národní banka otevřela v květnu 2022 v Praze a v Brně nové Návštěvnické centrum. To otevřeno jak pro školy, tak pro veřejnost. Návštěvnické centrum ČNB je soubor interaktivních vzdělávacích a zážitkových expozic a doprovodných programů. Stálé expozice prezentují tematiku peněz, centrálního bankovního a finančního trhu. V hlavní roli se představuje centrální banka, její úlohy a působení a načrtní její počátky do historie. Vstup do všech expozic Návštěvnického centra je zdarma.

- Expozice v Praze je pro jednotlivce možné navštívit bez předchozí rezervace. Vstup do expozic však závisí na aktuální obsazenosti a kapacitě.
- Rezervovat je nutné prohlídky pro školní skupiny či skupiny zájemců z řad veřejnosti. Stejně tak je nutné rezervovat prohlídky expozice v Brně.
- Rezervací systém: <https://tnc.cnb.cz/sch/cs/expozice/za-menou-graha/#kalender>

Stránky Návštěvnického centra ČNB: <https://tnc.cnb.cz/>

REVIDOVANÁ DEFINICE FINANČNÍ GRAMOTNOSTI (2017)

Finanční gramotnost je souhrn znalostí a postojů nezbytných k dosažení finanční prosperity prostřednictvím zodpovědného finančního rozhodování.

MINIMETODIKA FINANČNÍ GRAMOTNOST

Národní ústav pro vzdělávání připravil pro učitele i širokou

1.2 Bankovní instituce

Česká národní banka

ČNB se svými aktivitami na podporu finanční a ekonomické gramotnosti zaměřuje především na žáky 2. stupně ZŠ, studenty SŠ a širokou veřejnost. Na webových stránkách www.cnb.cz jsou k dispozici například omalovánky pro nejmenší, prezentace a metodické listy pro pedagogy (inlace, osobní finance, proč vznikají krize), užitečné odkazy, ale i video seriál [Finanční trampoty Oty Negramoty](#). Nabídka ČNB pro školy se nachází zde: [Finanční a ekonomická gramotnost - Česká národní banka \(cnb.cz\)](#)

ČNB Česká národní banka

Internetové bankovní ABI-K Uživatelská sekce Stalo se Pro média Kontaktujte nás Časté dotazy English

Měnová politika Finanční stabilita Dohled a regulace Bankovní a měnové Platební styk Finanční litry Řešení krize Statistika Výzkum

Úvod > ČNB > Finanční a ekonomická gramotnost

Finanční a ekonomická gramotnost

ČNB versus koronavirus
Mandát České národní banky
Bankovní rada
Sídlo ČNB
Organizační schéma ČNB
Zastoupení ČNB na území ČR
Hospodaření ČNB
ČNB v EU a mezinárodní vztahy
Publikace
Návštěvnické centrum ČNB
Archiv ČNB
Odborná knihovna ČNB
Věstník ČNB
Zprávy

ČNB vychází z toho, že:

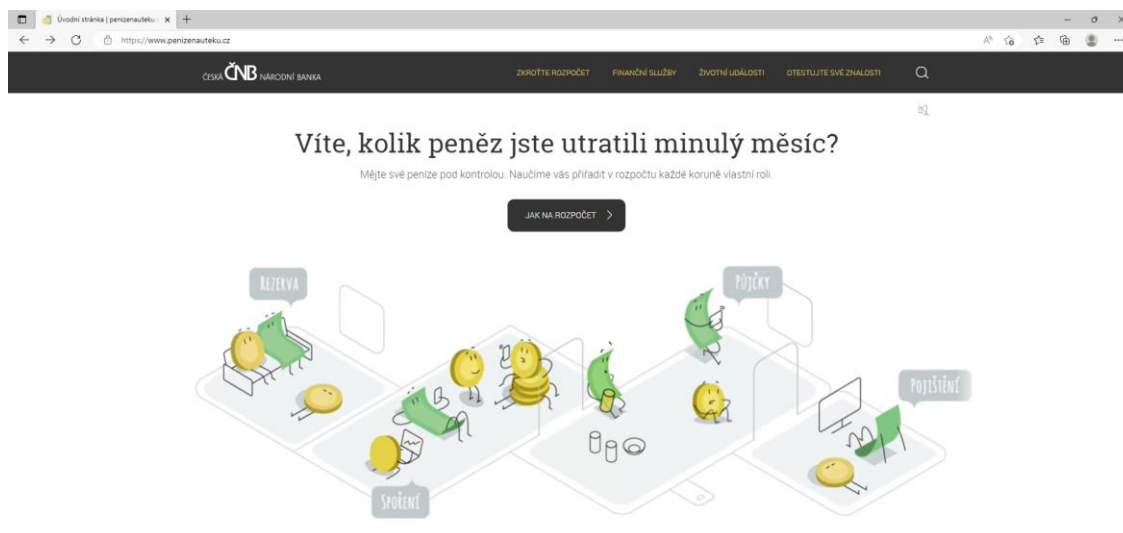
ČNB dále nabízí možnost navštívit Návštěvnická centra ČNB (Brno, Praha), nabízeny jsou expozice Za měnou (Praha), Lidé a peníze (Brno, Praha). Návštěva ČNB se tak dá ideálně spojit například s návštěvou Poslanecké sněmovny/Senátu Parlamentu ČR, Národním muzeem nebo jinou památkou/vzdělávací aktivitou. V Praze se školní skupiny mohou zapojit i do [venkovní únikové hry](#). ČNB je dále provozovatelem webové stránky www.penizenauteku.cz, která je věnována tvorbě osobního/rodinného rozpočtu, poskytuje metodické rady k různým druhům půjček, pojištění, osvětluje různé ekonomické

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

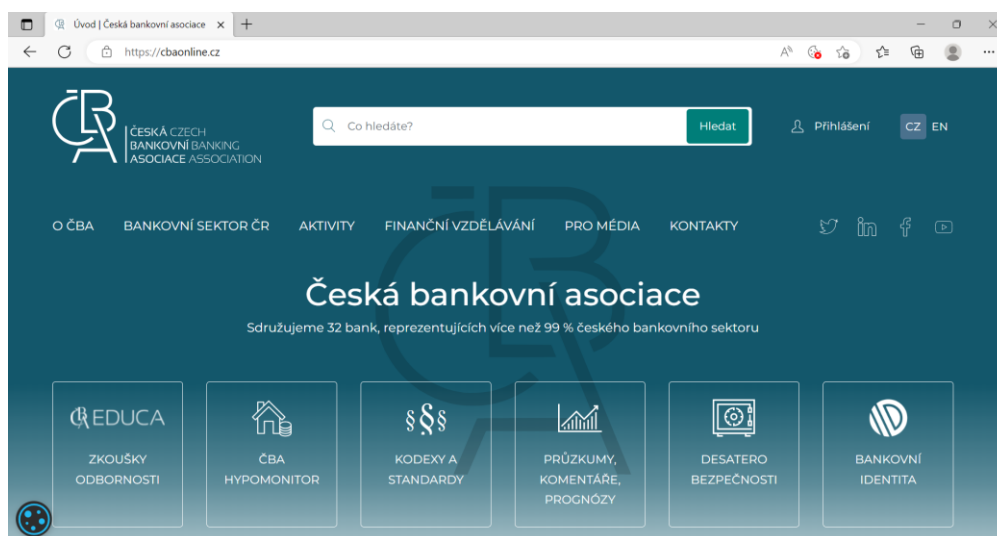
pojmy a nabízí také otestování znalostí návštěvníka stránky pomocí kvízů ve třech úrovních znalostí. Programy ČNB jsou poskytovány bezplatně.

ČNB provozuje také bezplatný Youtube kanál se sérií videí [Finanční trampoty Oty Negramoty](#).

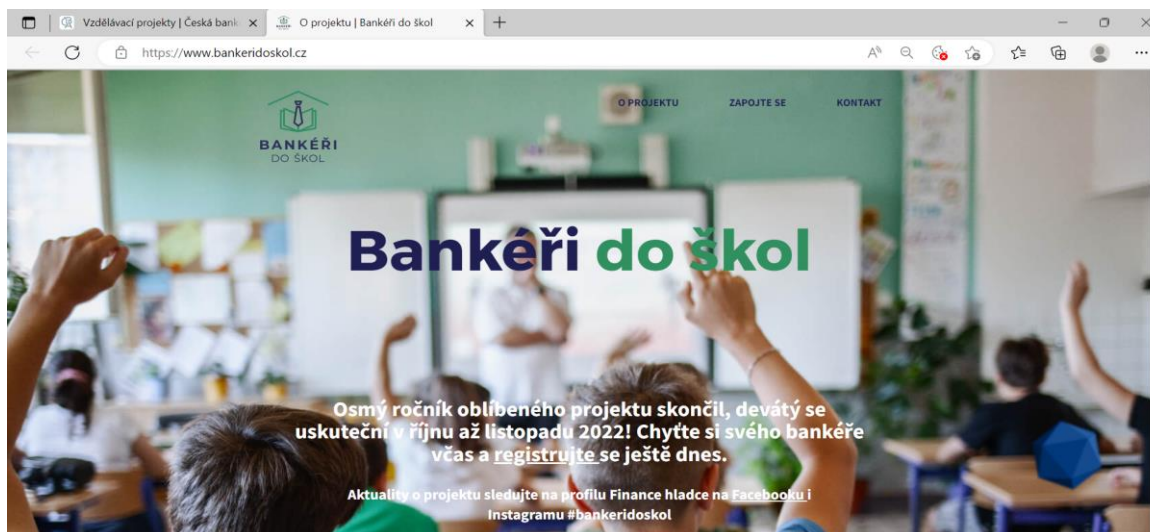
Česká bankovní asociace (ČBA)

Česká bankovní asociace je dobrovolným sdružením bank a stavebních spořitelen působících na českém trhu. Jedním z hlavních poslání asociace je posilování finanční gramotnosti občanů ČR. Mimo to se aktivně angažuje do příprav legislativních norem týkajících se bankovníctví a financí, zastupuje zájmy členů asociace i ČR v mezinárodních bankovních-finančních uskupeních a je součástí Evropské bankovní federace. Zaměřuje se i na prevenci obecné finanční a kybernetické kriminality a podporuje tzv. udržitelné finance (digitalizace, přechod na bezpapírové procesy, snižování uhlíkové stopy ve vlastních provozech, nabízení udržitelných produktů).

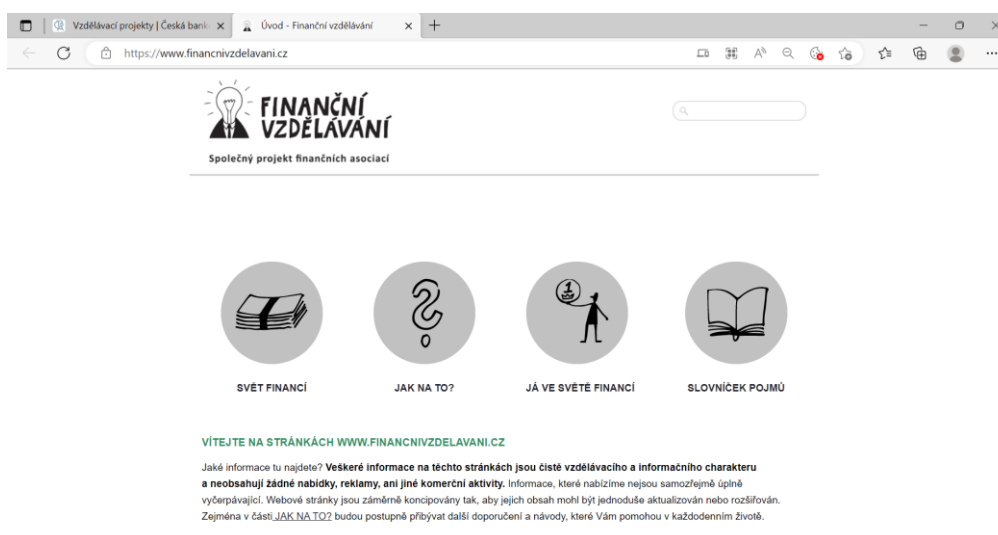

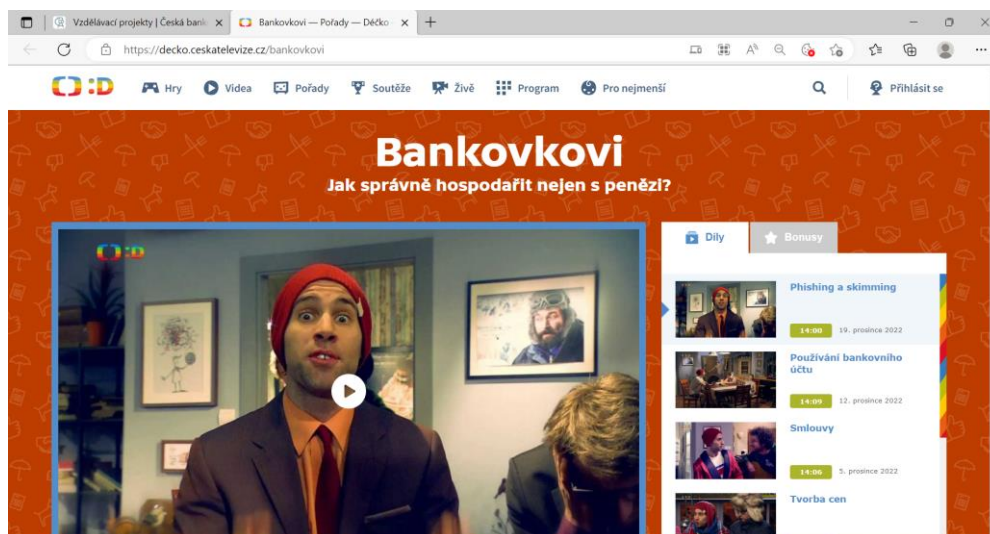
Asociace poskytuje své vzdělávací aktivity pod značkou „Finance hladce“. Patrně nejznámějším produktem asociace je vzdělávací produkt Bankéři do škol - tematické workshopy s představiteli bank určené pro 8. a 9. ročníky ZŠ a 1. a 2. ročníky SŠ. Školy si mohou vybrat ze dvou témat – Základy finanční gramotnosti nebo Kyberbezpečnost. Workshopy jsou poskytovány zdarma.

Asociace (v rámci členství v Evropské bankovní federaci) se podílí také na organizaci soutěže [European Money Quiz](#), největší celoevropské soutěže ve finanční gramotnosti určené žákům a studentům ve věku 13 ž 15 let. V této soutěži si žáci mohou otestovat své finanční znalosti a rozvíjí finanční dovednosti. Účast v soutěži je zdarma, účastnit se mohou žáci 7.-9. tříd ZŠ nebo žáci víceletých gymnázií ve věku 13-15 let. ČBA provozuje také vzdělávací web <https://www.financnivzdelavani.cz/>.

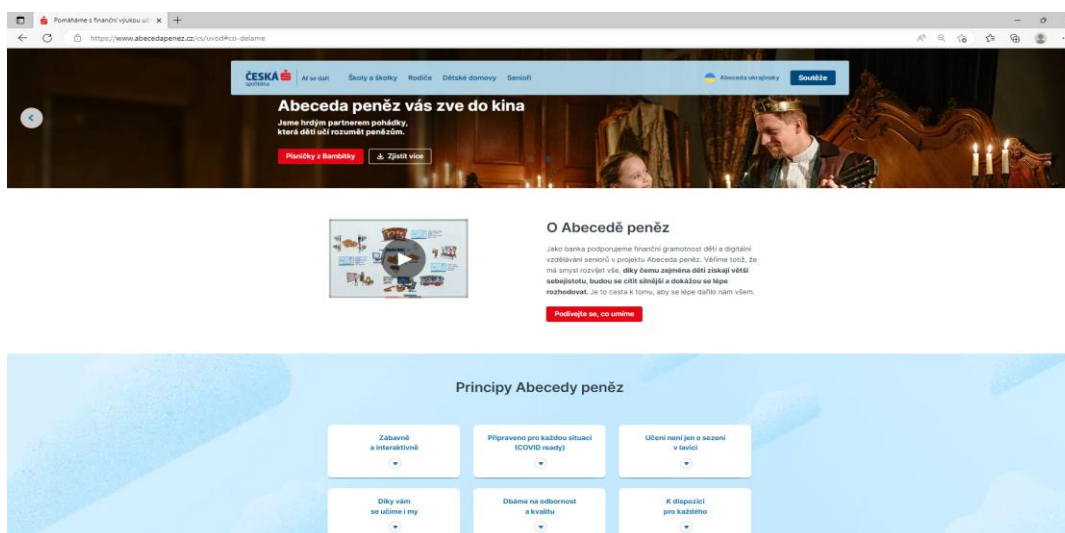

ČBA ve spolupráci s ČT :D (ČT děčko) vytvořili vzdělávací seriál s názvem [Bankovkovi](#) – Jak správně hospodařit nejen s penězi.

Česká spořitelna, a.s. (ČS, a. s.)

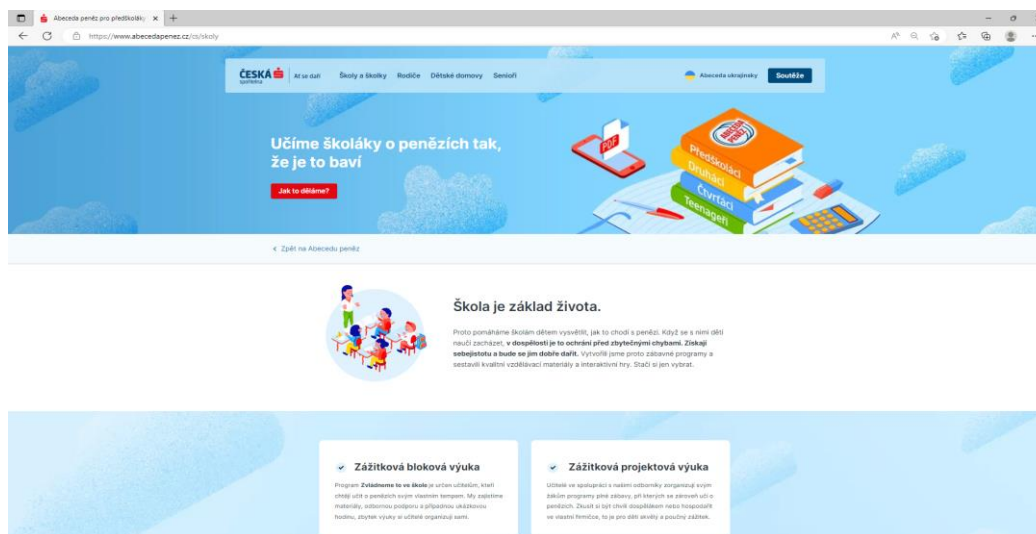
Česká spořitelna, a. s., jako banka s nejdelší tradicí na českém trhu, nabízí školám své služby a aktivity prostřednictvím internetového portálu www.abecedapenez.cz. Základním školám nabízí koncepční pomoc učitelům s finanční výukou, zdarma pomůcky a materiály pro učitele, kvalitní materiály vytvořené dle standardu MF ČR a soutěže o ceny pro celé třídy. Webová stránka nabízí také sekci pro rodiče, ve které mohou nalézt rady a tipy, jak učit děti o penězích, naučné pohádky a hry, online finanční hry pro děti, kdy a jak začít s kapesným a další užitečné rady.

Web <https://www.abecedapenez.cz/cs/skoly> uvádí nabídku zážitkové blokované nebo projektové výuky. Program Zvládneme to ve škole (blokovaná výuka) je určen učitelům, kteří chtějí učit o penězích svým vlastním tempem. ČS, a. s. nabízí zajištění materiálů, odbornou podporu a případnou ukázkovou hodinu, zbytek výuky si učitelé organizují sami. Zážitková projektová výuka je naopak o spolupráci odborníků z ČS, a. s. a pedagogů, kteří společně připraví žákům zábavné programy, při kterých se zároveň učí o penězích. Programy jsou bezplatné a jsou určeny pro děti předškolního věku, žáky 2., 4. tříd a teenagery.

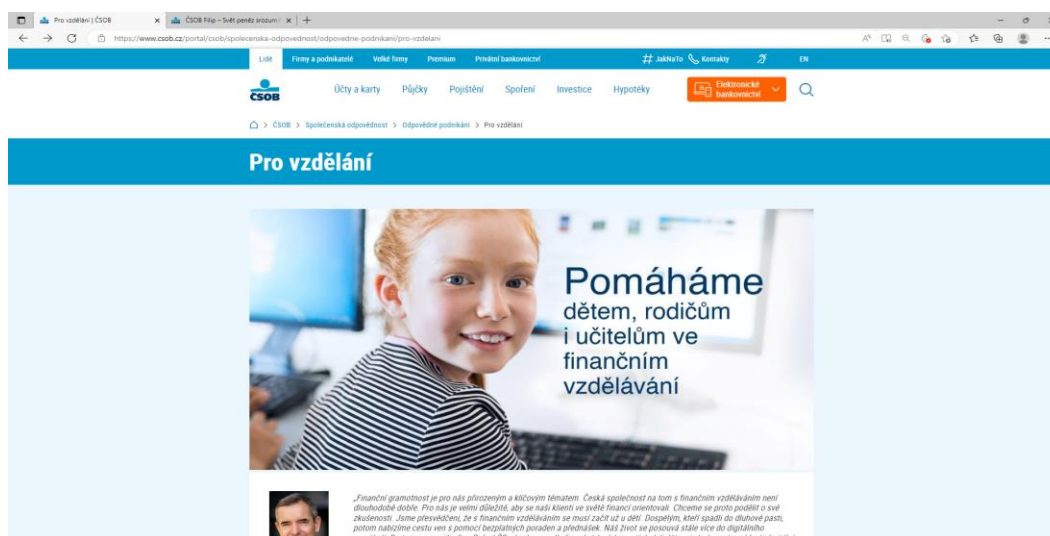
EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Československá obchodní banka, a. s. (ČSOB)

Československá obchodní banka, a. s., nabízí své služby školám prostřednictvím stránky <https://www.csob.cz/portal/csob/spolecenska-odpovednost/odpovedne-podnikani/pro-vzdelani>.

Oproti České spořitelně nemá ČSOB banner/odkaz na titulní straně a vyhledávání informací o službách pro školy je tak složitější. ČSOB nabízí školám finanční vzdělávání dětí/žáků od roku 2016. Nabízen je výukový program Finanční vzdělávání ČSOB pro školy, výukové materiály, ale také akreditované vzdělávání pedagogů v oblasti FG.

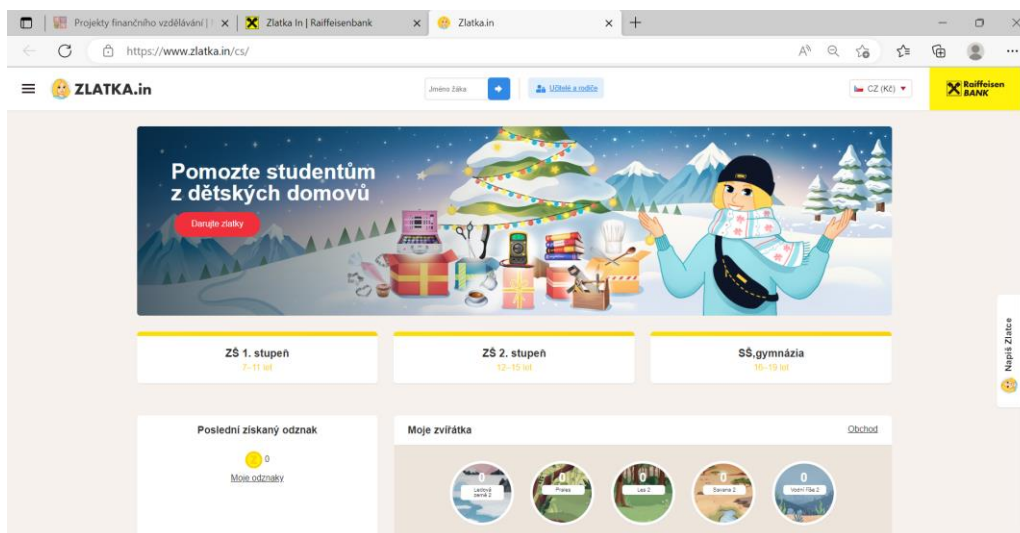
Program Finančního a digitálního vzdělávání ČSOB pro školy nabízí doplňkovou výuku finanční gramotnosti a digitální bezpečnosti na základních a středních školách. Záměrem je zpestřit standardní vyučování finanční a digitální gramotnosti interaktivní a zábavnou přednáškou. Kromě finanční gramotnosti je pozornost věnována také digitální bezpečnosti a prevenci rizik na internetu. Žáci od banky obdrží skriptu i „tahák“ na probírané učivo. Součástí výuky je Hra rodinného rozpočtu. ČSOB vyvinula také vlastní výukovou aplikaci Filip (dostupná bezplatně v App Store i Google Play).

V rámci využití aplikace Filip se mohou školy zapojit také do soutěže o věcné ceny [Filipův pohár](#).

Raiffeisen bank, a. s.

Raiffeisen banka, a. s. je nositelem projektu a provozovatelem interaktivního webu <https://www.zlatka.in/cs/>. Web umožňuje interaktivní, zábavné, efektivní a bezplatné vzdělávání dětí a žáků. Web pracuje na základě individuálního přístupu, kdy jsou každému uživateli předkládány úkoly odpovídající jeho úrovni znalostí a zároveň jej hravou formou posouvají dále. Za řešení úkolů získávají děti virtuální platidlo – Zlatky, které mohou využít například na charitu. Na zmíněném webu jsou k dispozici mimo úloh také prezentace (studijní podklady) a pracovní listy pro žáky.

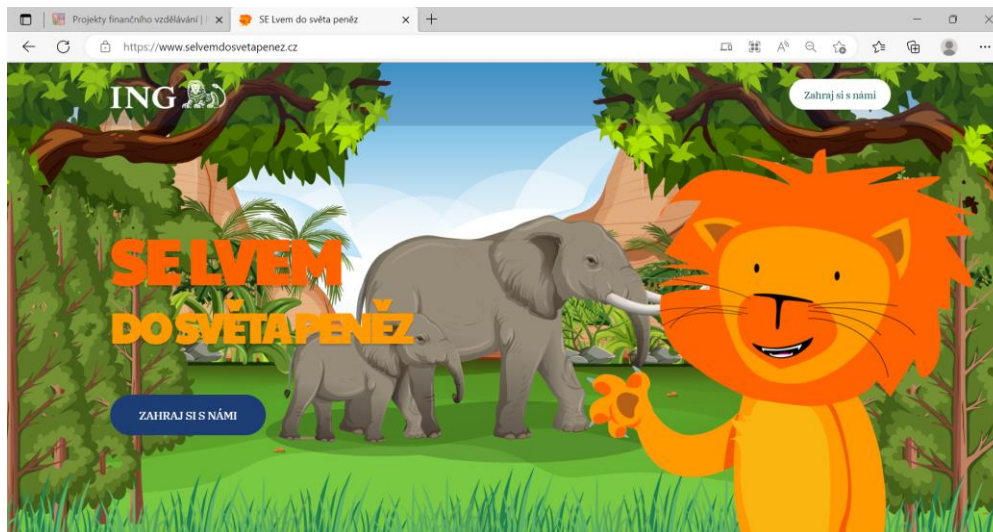

Mimo web zlatka.in provozuje banka také další vzdělávací weby: matika.in, gramar.in, trainbra.in, geograf.in, historie.in a prirodak.in. Web pracuje s třemi věkovými kategoriemi – 1. stupeň ZŠ, 2. stupeň ZŠ a SŠ + gymnázia.

ING Wholesale Banking ČR (ING)

ING Wholesale Banking ČR je nositelem a provozovatelem vzdělávacího webu „[Se Lvem do světa peněz](https://www.selvemdosvetapenez.cz)“, který žákům nabízí interaktivní hru, videa a kvíz, který je naučí, odkud se berou peníze, jak se ocitly v našich peněženkách, jak s nimi nakládat a na co si dát pozor. Na vzniku videí se podíleli mj. i herci ostravského Divadla Mír.

1.3 Ostatní subjekty a aktivity (NNO aj.)

Participativní rozpočty škol (školní PB)

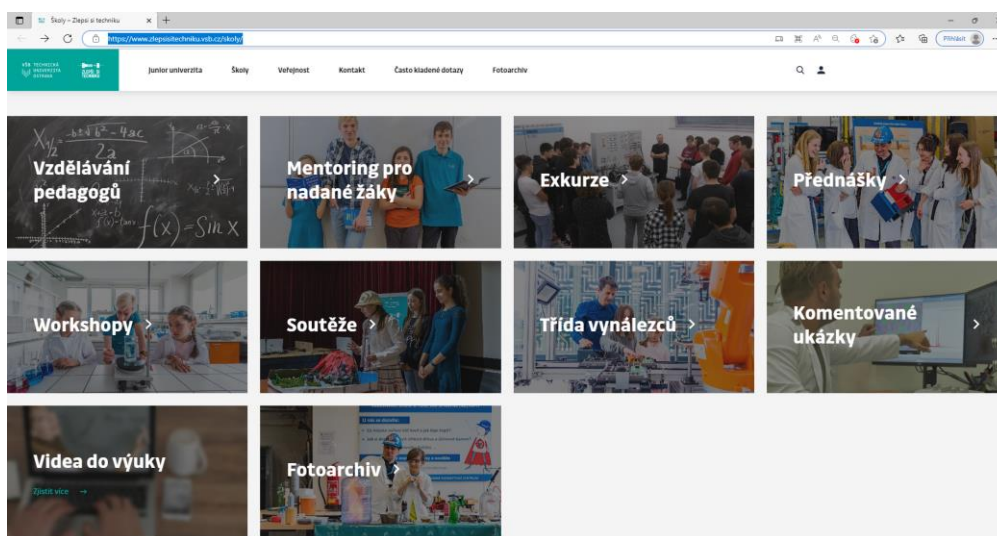
Moderním nástrojem využívaným pro rozvoj podnikavosti, kreativity, sounáležitosti se školou, ale i projektového myšlení a finanční gramotnosti je „školní participativní rozpočet“. Princip je velmi snadný. Škola (zřizovatel) vyčlení ve svém rozpočtu určitou částku na návrhy (projekty) žáků školy nebo více škol, žáci připraví své projektové záměry, škola/žákovský parlament posoudí realizovatelnost a smysluplnost nápadů a provede výběr projektů, které postoupí do hlasování. V hlasování pak sami žáci školy rozhodují, který nebo které z projektů budou realizovány. Součástí přípravy projektového záměru pak může být také plánování „marketingové“ kampaně, která mimo projektovou činnost rozvíjí také kreativitu a podnikavost žáků.

Příkladem dobré praxe v rámci města Ostravy je městský obvod Ostrava-Jih, který realizuje školní PB již čtvrtým rokem (od školního roku 2022/2023 se přidal i městský obvod Moravská Ostrava a Přívoz), a to jako součást participativního rozpočtu městského obvodu pod značkou Společně tvoříme Jih. V roce 2022 bylo do školních PB zapojeno 16 ze 17 ZŠ zřízených tímto městským obvodem. MOB poskytuje školám na tuto aktivitu finanční prostředky, metodické vedení, ale i úhradu licence softwaru D21, skrz který lze projekty nejen podávat, ale zejména o nich hlasovat. Veškeré informace ke školním participativním rozpočtům v městském obvodě Ostrava-Jih lze nalézt na stránkách [Společně tvoříme Jih](https://spolecne-tvorimejih.cz) nebo získat informace u koordinátorů školních PB v jednotlivých obecních školách. Obecné informace o školních participativních rozpočtech pak lze nalézt mj. zde: [Řešení pro školy \(participace21.cz\)](https://reseni-pro-skoly-participace21.cz) nebo zde: [DOMŮ - Participativní rozpočet Agora \(participativni-rozpocet.cz\)](https://domu-participativni-rozpocet-aga.cz).

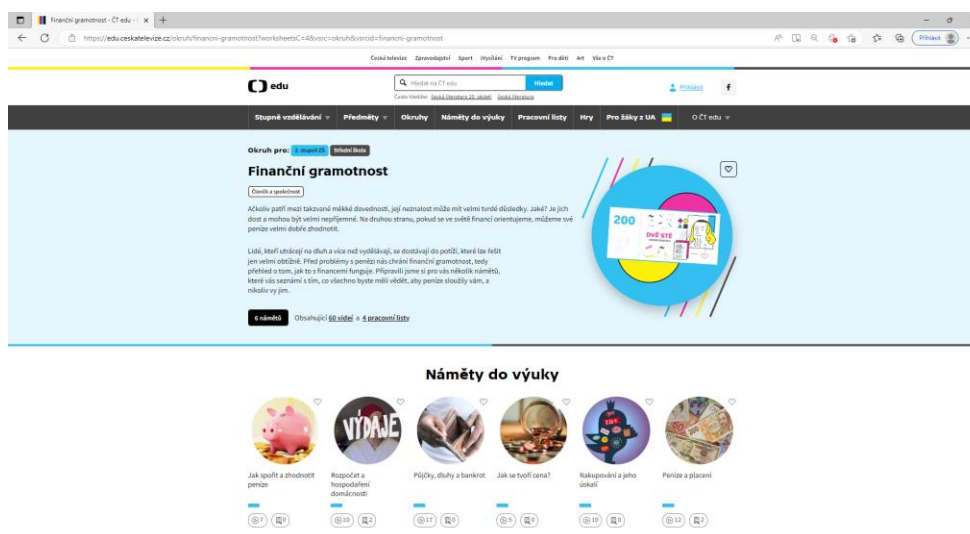
VŠB – Technická univerzita Ostrava

VŠB – Technická univerzita Ostrava nabízí pod značkou [Zlepší si techniku](https://www.zlepsisitechniku.vsb.cz) bezplatné aktivity k popularizaci vědy a techniky. Nabízeno je vzdělávání pedagogů, mentoring pro nadané žáky, exkurze, přednášky, workshopy aj. Jednou z oblastí, které je věnována pozornost, je i finanční gramotnost – školy mohou využít programy o České koruně, kryptoměnách, o fungování finančních trhů, podstatě oběhu peněz v ekonomice, o rozvoji podnikavosti žáků, jak uchopit podnikatelský záměr a další. Celou nabídku lze nalézt zde: [Školy – Zlepší si techniku \(vsb.cz\)](https://www.zlepsisitechniku.vsb.cz)

ČT EDU – Finanční gramotnost

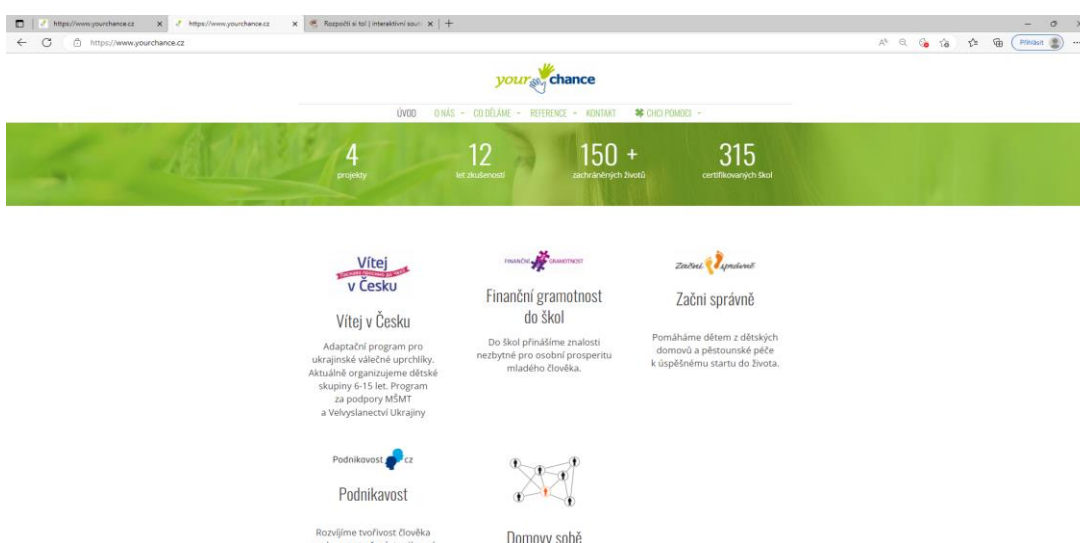
Školy mohou pro svou činnost využít také webové stránky České televize [ČT EDU](https://www.ceskatelevize.cz/okruh/financni-gramotnost), které nabízí náměty do výuky, 60 videí a také několik pracovních listů. Obsah je určen pro 2. stupeň ZŠ.

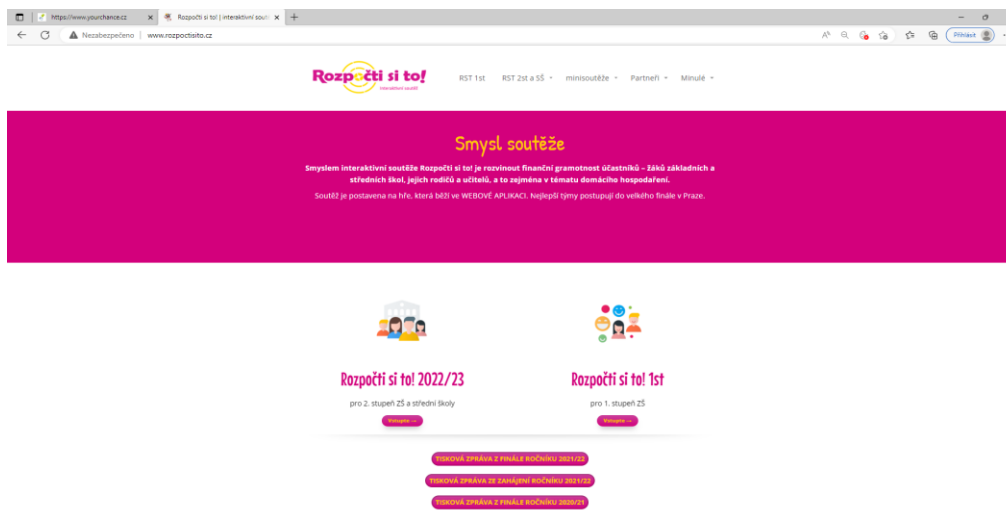

Yourchance, o. p. s.

Obecně prospěšná společnost Yourchance nabízí již 12 let čtyři projekty s dnes již celorepublikovou působností – jedná se o podporu výuky finanční gramotnosti, integraci mladých dospělých opouštějících instituce náhradní rodinné výchovy, rozvoj principů podnikání a podnikavosti žáků ZŠ a SŠ a vytváření prostoru pro vychovatele z dětských domovů. **Finanční gramotnost do škol** je jedním z projektů společnosti yourchance o.p.s. a pomáhá ředitelům a učitelům vytvářet prostředí pro vznik finančně gramotné školy. Cílem je vytvářet ve školách prostředí umožňující rozvoj finančně gramotné a podnikavé mladé generace, poskytovat učitelům metodickou podporu k moderní výuce FG a podnikavosti, vytvářet kvalitní výukové materiály splňující Standardy finanční gramotnosti a udržovat platformu pro sdílení zkušeností a vzájemnou podporu mezi školami. Nabízeny jsou DVPP, projektové dny pro učitele i žáky ZŠ a SŠ, přednášky a workshopy, materiály pro žáky a další služby.

Yourchance o. p. s. je také pořadatelem soutěže [Rozpočti si to](#), do které se mohou zapojit žákovské týmy tvořené 2-4 žáky a 1 dospělou osobou z druhých stupňů ZŠ nebo i například týmy rodinné, kdy je kontaktní osobou některý z rodičů. Soutěž probíhá prostřednictvím webové aplikace, která je přístupná nejen po dobu soutěže, ale i mimo ní – je jí tedy možné využívat jako výukový nástroj. Služby Yourchance o. p. s. jsou poskytovány bezplatně.

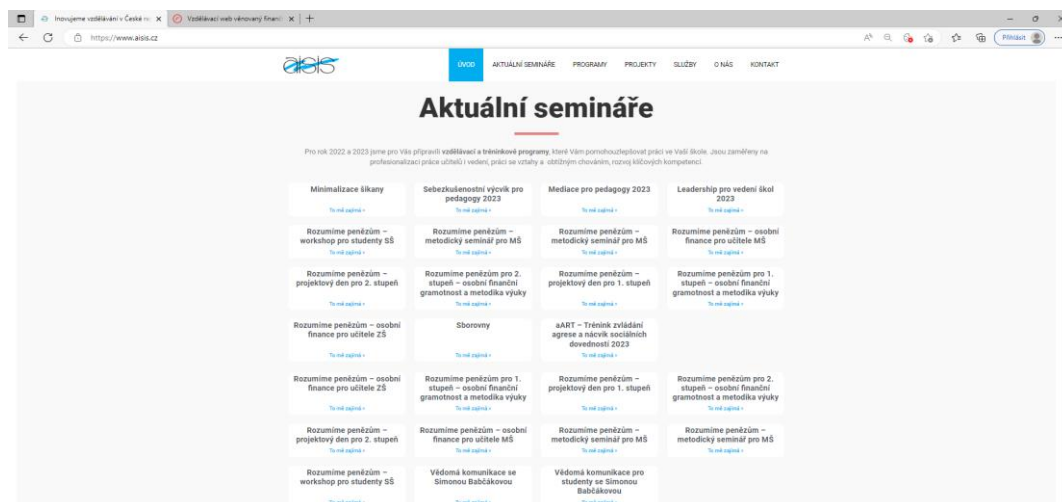
Teen Enterprise (TE)

[Teen Enterprise](#) je ostravský subjekt tvořený zkušenými podnikateli, manažery, mentory a konzultanty z praxe, kteří se věnují podpoře FG, podnikavosti a podnikání mladých lidí ve věku 13 až 18 let. Spolek nabízí (obvykle) pololetní spolupráci ideálně pro celou třídu/ročník, v rámci které ve škole lektoři realizují 4 projektové dny s workshopy, ve kterých probíhá seznamování se světem podnikání, legislativním rámcem podnikání a příprava business plánu. Realizaci 4 projektových dnů ve škole může spolupráce s TE skončit – ale nemusí. Pokud se žáci rozhodnou přenést business plán do reality, TE poskytne nejlepším plánům investici a bude dohlížet na jejich další kroky (podnikání je realizováno jako pobočný spolek TE až do plnoletosti autora/autorů business plánu, kdy následně je podnikání převedeno na s. r. o. a předáno autorovi/autorům myšlenky. Pokud se podnikatelský plán podaří realizovat, je investice v průběhu splácena, v opačném případě žáci/studenti nic nehradí a ztráta jde za TE.

AISIS, z. ú.

AISIS, z. ú. je subjekt nabízející vzdělávací a tréninkové programy, které školám pomáhají zlepšovat jejich práci. Programy jsou zaměřeny na profesionalizaci práce učitelů i vedení, práci se vztahy a obtížným chováním a rozvoj klíčových kompetencí. V rámci rozvoje finanční gramotnosti je nabízen program „[Rozumíme penězům](#)“, a to v podobě metodických seminářů pro pedagogy, projektových dnů pro MŠ, 1. nebo 2. stupeň ZŠ. Vzdělávací aktivity pro pedagogy jsou akreditovány a zpoplatněny.

Soutěž finanční gramotnost (Global Money Week)

Každoročně se mohou školy přihlásit do soutěže [Finanční gramotnost](#), která je realizována v rámci mezinárodní iniciativy Global Money Week. V roce 2023 ve dnech 20. až 26. března se Česko už pošesté zapojí do mezinárodní iniciativy Global Money Week (GMW). Cílem této již tradiční celosvětové kampaně Organizace pro ekonomickou spolupráci a rozvoj (OECD) je bojovat proti chudobě, podporovat finanční gramotnost a šířit osvětu v oblasti finanční prosperity napříč generacemi. Národním koordinátorem této akce je Ministerstvo financí, hlavními organizátory jsou EFPA ČR a yourchance o.p.s. Do organizace kampaně se tentokrát zapojila také Nadace České spořitelny. Akci tradičně svou záštitou podporují MŠMT a ČNB. Národním tématem budou kompetence pro finanční zdraví.

PARTNERS

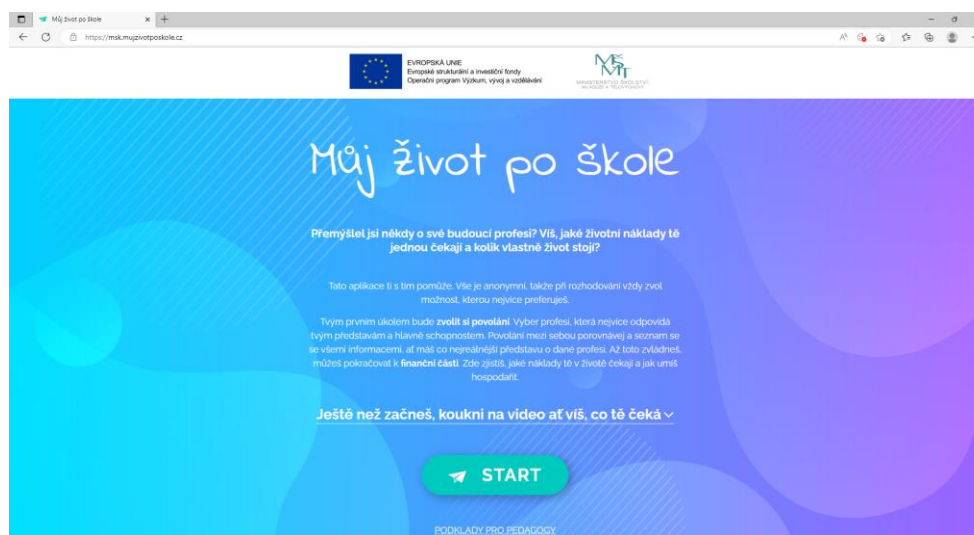
[Partners finanční gramotnost](#) je neziskový projekt založený v roce 2011 pod názvem Den finanční gramotnosti, který reagoval na nízkou finanční vzdělanost Čechů. Za tu dobu bylo odškoleny tisíce lekcí ve více než stovce měst ČR. Profesionální lektori splňují certifikaci ČNB a zvyšují finanční vzdělanost všem

lidem - od dětí po seniory. Školení jsou bezplatná a přizpůsobitelná pro všechny věkové kategorie dětí a žáků.

Moravskoslezský pakt zaměstnanosti, z. s. (MS PZ)

Moravskoslezský pakt zaměstnanosti, z. s., jehož spoluzakladateli a členy jsou Moravskoslezský kraj, statutární město Ostrava, Sdružení pro rozvoj MSK, Krajská hospodářská komora MSK a Svaz průmyslu a dopravy ČR, je nositelem projektu Kariérové poradenství Ostrava, partnerem MAP ORP Ostrava III, ale také nositelem a provozovatelem webové aplikace [Můj život po škole](#). Jedná se o kombinovaný nástroj pro podporu kariérového poradenství a částečně také finanční gramotnosti v základních školách. Webová aplikace provádí žáky výběrem vhodného povolání, které odpovídá představám konkrétního žáka a následně žáka konfrontuje s finančními náklady běžného života, tzn. výdaje na bydlení, domácnost, jídlo atd. – vede tedy žáky k uvědomění si skladby rodinného rozpočtu, jeho celkové výše a volbě adekvátního povolání k uspokojení těchto finančních potřeb. K aplikaci jsou k dispozici i [pracovní listy](#) – provoz aplikace i pracovní listy jsou školám poskytovány bezplatně.

Centrum finanční gramotnosti

Jedná se o komerční subjekt nabízející propracovaný systém pro podporu finanční gramotnosti nejen dětí a žáků. [Školení finanční gramotnosti pro základní školy | Centrum finanční gramotnosti \(cefig.cz\)](#)

2 Výsledky dotazníkového šetření

V listopadu 2022 byl v rámci činnosti pracovní skupiny pro financování projektu MAP ORP Ostrava III projednán záměr oslovit základní školy v ORP Ostrava s krátkým dotazníkem týkajícím se výuky finanční gramotnosti. Potřeba získání dat vychází jednak ze zjištěných potřeb a zájmu škol o informace v této oblasti, ale také jako součást naplňování Strategie vzdělávání města Ostravy 2030, která se této oblasti také věnuje. Z diskuse na jednání PS pro financování vyplynulo, že základní školy musí mít oblast finanční gramotnosti zařazenu do ŠVP, rozdílnost ale bude zcela jistě v přístupu škol k této oblasti, ve využívání nabídek externích subjektů, ale například i v množství hodin věnovaných této oblasti. Cílem je tedy zmapovat oblast výuky FG v ZŠ v ORP Ostrava, zmapovat nabídku externích subjektů, zajistit přenos informací a příkladů dobré praxe s cílem rozvinout tuto oblast plošně ve všech školách nebo například ušetřit školám finanční prostředky v případě, že využívají placené nabídky různých subjektů. Sestavením dotazníku byli pověřeni vedoucí PS pro financování a koordinátor MAP (oba zaměstnanci SMO – Magistrát).

V rámci provedeného průzkumu bylo osloveno 92 základních škol, odpovědi zaslalo 43 z nich.

Tabulka 1 **Obecné informace o subjektech průzkumu**

Celkem osloveno základních škol	92
Odpověď zaslalo základních škol	43
Z toho ZŠ v Ostravě	40
Z toho ZŠ mimo Ostravu	3 (Klimkovice, Dolní Lhota, Stará Ves n. O.)

Přístup škol k výukovým aktivitám v oblasti finanční gramotnosti je velmi roztržštěný. Přibližně 10 škol uvedlo výuku FG již od prvního ročníku, většina škol ale začíná s touto oblastí až od druhého stupně. Nejčastějšími odpověďmi v rámci dotazu na časovou dotaci bylo vyjádření, že se časová dotace nedá určit, protože výuka probíhá napříč předměty nebo je finanční gramotnosti věnována 1 hodina týdně.

Tabulka 2 **Ročník, ve kterém školy zahajují výukové aktivity v oblasti FG**

Ročník	Počet škol začínajících výuku v tomto ročníku	Procentuální vyjádření
1. ročník	13	32,5 %
2. ročník	2	5 %
3. ročník	4	10 %
4. ročník	4	10 %
5. ročník	-	
6. ročník	8	20 %
7. ročník	3	7,5 %
8. ročník	3	7,5 %
9. ročník	2	5 %
Neuvedeno, průběžně	1	2,5 %

V sedmi školách je finanční gramotnosti věnován samostatný předmět. Naproti tomu v 35 školách je finanční gramotnost vyučována jako součást jiného předmětu, nejčastěji pak jako součást výuky matematiky.

Tabulka 3 Předmět, ve kterém je vyučována FG

Předmět, ve kterém je vyučována FG	Počet škol
Samostatný předmět finanční gramotnost	7
Součást jiného předmětu	35
Z toho matematika	25
Z toho občanská výchova/výchova k občanství	21
Další předměty: vlastivěda, prvouka, člověk a svět práce, projektové dny, praktické činnosti, ČJ, AJ, informatika.	

Ve většině škol jsou realizovány také mimovýukové činnosti nebo akce na podporu finanční gramotnosti žáků. Ve 23 školách jsou realizovány projektové dny, ve 12 školách je realizován participativní rozpočet*, ve 4 školách funguje kroužek/klub s tématem FG. Další realizované aktivity jsou besedy se zástupci České spořitelny, Bankéři do škol, spolupráce s externími subjekty, návštěvy exkurzí, soutěží, klub deskových her, doučování. V šesti školách nejsou realizovány mimovýukové činnosti s tematikou FG.

* Participativní rozpočty jsou moderní formou zapojení žáků do rozhodování o využití určité částky z rozpočtu školy/zřizovatele. Žáci navrhnou projektové záměry k realizaci, po posouzení realizovatelnosti a smysluplnosti nápadů (vedením školy, žákovským parlamentem) následně sami žáci hlasují o tom, který/é záměry budou realizovány/co se za danou částku koupí. Například v ostravském městském obvodu Ostrava-Jih je v době zpracování této analýzy do školních PB zapojeno 16 ze 17 ZŠ zřízených obvodem.

Tabulka 4 Mimovýukové aktivity realizované ve školách

Druh aktivity	Počet škol	% vyjádření
Projektové dny	23	53,5 %
Participativní rozpočet	12	28 %
Kroužek/klub	5	11,6 %
Ve škole není realizována mimovýuková aktivita	6	14 %

Více než polovina škol spolupracuje v oblasti podpory finanční gramotnosti žáků s nějakým externím subjektem. Nejvíce škol spolupracuje s Českou spořitelnou (13), dále s Československou obchodní bankou (5) a Českou bankovní asociací – Bankéři do škol (4). Celkem 15 škol uvedlo, že nespolupracuje s žádným externím subjektem.

Tabulka 5 Subjekty spolupracující se školami v oblasti výuky finanční gramotnosti

Spolupracující subjekt	Počet škol	% vyjádření
Žádný (naše škola nespolupracuje s ext. subjektem)	15	34,9 %
Česká spořitelna	13	30 %
ČSOB	6	13,9 %
Česká bankovní asociace	4	9,3 %
Jiný neškolský subjekt	5	11,6 %
Jiná ZŠ, SŠ, VŠ	3	7 %
Obchodní akademie Ostrava – Mariánské Hory	2	4,6 %
Další odpovědi (vždy 1x): Komerční banka, Česká národní banka, Teen Enterprise, Yourchance o.p.s., Raiffeisen bank, a. s., AISIS – rozumíme penězům, Sdružení BES, z.s., VŠB – TUO, ING Banka, Pavučina o. p. s.		

Většina škol hledá inspiraci/využívá zdroje pro výuku finanční gramotnosti na internetu (školy bohužel v otevřené odpovědi často neuvedly konkrétní stránky). Uváděny byly učebnice z nakladatelství FRAUS, volně stažitelné materiály bank, ucelená metodika AISIS, dále jsou pak využívány

stránky NPI ČR, MŠMT, NÚV, Nezkreslená věda, finance.cz, videa ČNB, zlatka.in, ČT EDU. Využívána je také vzdělávací desková hra Finanční svoboda (zakoupena školám z rozpočtu MAP ORP Ostrava II).

Z webových aplikací (další položená otázka s možností volby konkrétních odpovědí) jsou nejvíce využívány www.abecedapenez.cz a www.zlatka.in.

Tabulka 6 **Využívané webové aplikace/webové stránky**

Webová stránka	Počet škol	% vyjádření
www.abecedapenez.cz	19	44,2 %
www.zlatka.in	18	41,9 %
www.rozpocistito.cz	7	16,3 %
Další využívané webové aplikace/zdroje: www.activucitel.cz , www.muzejivotposkole.cz , www.dumy.cz , www.youtube.com , www.proskoly.cz , www.financnigramotnost.cz , www.dum.rvp.cz , www.rozumimepenezum.cz		
Nevyužíváme webové aplikace	8	18,6 %

Potřeby škol v oblasti výuky FG

Respondenti uvedli, že by ke zlepšení výuky finanční gramotnosti potřebovali **výukové počítačové programy, získání přehledu o dostupných aplikacích**, se kterými lze pracovat s běžnými digitálními pomůckami, **zajímavé, cílené materiály do výuky** na odborné úrovni s garancí kvality, **kvalitní pracovní listy, přípravy na vyučovací hodiny** pro žáky na 1. stupni, **odborníky z praxe ve výuce, spolupráci s bankovními ústavy**, aktivní pedagogy, větší časovou dotaci pro tuto oblast, aktivity pro žáky spojené s FG, **příklady dobré praxe, ukázkové hodiny, exkurze a workshopy**. Zaznamenána byla i potřeba dodatečných finančních prostředků na nákup pomůcek, nicméně se jednalo o jednotky škol.

Workshop nebo jinou akci ke sdílení příkladů dobré praxe a zkušeností v oblasti výuky finanční gramotnosti by uvítalo více než 80 % škol účastnících se průzkumu. Poptávanými tématy jsou: úspory v domácnosti, úvěry, půjčky a spojená rizika, důsledky nesplácení a řešení zadlužení a předlužení, spoření, hospodaření domácnosti, úroky, RPSN, nápady z oblasti didaktiky/aplikací, se kterými je možné pracovat, celkové pojetí výuky FG, nakládání s penězi, přiblížení hodnoty peněz dětem, přínosy a rizika kreditních karet, zhodnocení financí, šetření, aktuální informace k současné finanční situaci, investování, kryptoměny, rozpočet domácnosti, práce s kapesným, FG pro žáky se SVP ve školách zřízených dle §16 odst. 9 ŠZ, téma společenské odpovědnosti, nekalé praktiky – šmejdí, oddlužení, jak učit FG na prvním stupni, práce s bankomatem, hypotéky, fungování bank, sestavení rozpočtu a porovnání majetku a závazků, porovnání finančních produktů.

Hospitace ČŠI v hodinách FG

Pouze dvě školy uvedly, že v jejich hodinách určených finanční gramotnosti proběhla hospitace nebo kontrola České školní inspekce. Jedna škola uvedla pozitivní hodnocení, druhá uvedla, že ČŠI posuzovala hodinu jako kteroukoliv jinou a nevnímají přínos této inspekce.

Realizované exkurze

Pokud školy realizují v rámci výuky FG nějaké exkurze, nejčastěji míří do bankovních institucí. Tuto aktivitu uvedlo deset škol. Nejčastěji je navštěvována Česká národní banka a Česká spořitelna. V rámci exkurzí probíhají rozhovory s ředitelem banky/zaměstnanci, ukázky provozu, zázemí, trezorů. Školy uvedly také exkurze na Obchodní akademii. V rámci obchodní skupiny PRIGO pak probíhají navíc mentoringy na základě ostatních škol PRIGO Group.

3 Závěr

Provedenou analýzou nabídky různých subjektů působících ve školství a vzdělávání a provedeným dotazníkovým šetřením bylo zjištěno:

- základní školy v ORP Ostrava se liší přístupem k výuce finanční gramotnosti, a to ať už ročníkem, ve kterém se s FG začíná, počtem vyučovacích hodin věnovaných této oblasti, ale i rozsahem mimovýukových aktivit nabízených školami
- školy nejčastěji začínají s FG rovnou od 1. třídy nebo následně od 2. stupně, tzn. od 6. třídy
- v některých školách je do výuky zařazen předmět Finanční gramotnost, ve většině škol je však oblast FG vyučována v rámci matematiky nebo občanské výchovy,
- ve většině ZŠ jsou realizovány projektové dny s tematikou FG nebo mimovýukové aktivity s tímto tématem,
- do škol postupně proniká participativní rozpočtování, a to nejen s ohledem na prospěšnost v oblasti FG, ale i díky přesahu do jiných oblastí (podnikavost, kreativita, marketing),
- školy často spolupracují s externími subjekty, nejčastěji s Českou spořitelnou, Československou obchodní bankou a Českou bankovní asociací,
- **ke zlepšení výuky finanční gramotnosti by školy potřebovaly:** výukové počítačové programy, získání přehledu o dostupných aplikacích, **se kterými lze pracovat s běžnými digitálními pomůckami**, zajímavé, cílené materiály do výuky **na odborné úrovni s garancí kvality**, kvalitní pracovní listy, přípravy na vyučovací hodiny **pro žáky na 1. stupni**, odborníky z praxe ve výuce, spolupráci s bankovními ústavy, **aktivní pedagogy**, **větší časovou dotaci pro tuto oblast**, **aktivity pro žáky spojené s FG**, příklady dobré praxe, ukázkové hodiny, exkurze a workshopy
- nabídka externích subjektů je široká, každá škola má možnost si zvolit svůj způsob výuky FG a oslovit ke spolupráci různé subjekty z řad bank včetně České národní banky (tyto služby jsou obvykle poskytovány bezplatně)
- k dispozici jsou bezplatné materiály a pracovní listy,
- k dispozici je několik bezplatných webových aplikací nebo soutěží/kvizů, kterými lze zpestřit výuku,
- pořádány jsou i celostátní/celoevropské soutěže s tematikou FG.

Součástí provedeného dotazníkového šetření byl také sběr kontaktních údajů na školy, které jsou ochotny sdílet své zkušenosti nebo i výukové materiály a pracovní listy. Kontakty jsou k dispozici u realizačního týmu MAP ORP Ostrava III.